

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 17/1982-83 med anledning av landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1981.

Landstinget har inbegärt lagutskottets utlåtande över ovan nämnda berättelse. Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, kanslichefen Gunnar Jansson, landskapsarkivarien Bjarne Henriksson och vatteningenjören Bror Johansson samt mottagit inbegärt utlåtande av finansutskottet över avsnittet om finansavdelningens förvaltningsområde. Utskottet får härmed värdsamt anföra följande.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att landskapsstyrelsen vid utarbetandet av 1981 års berättelse i ett flertal avseenden tagit hänsyn till de synpunkter landstinget tidigare anfört i fråga om berättelsens redigering och önskemålen om kompletterande upplysningar inom särskilda förvaltningsområden. Utskottet önskar likväl upprepa sitt tidigare önskemål om att under avsnitt 7.1.2. i allmänhet skulle redovisas för totalantalet ansökningar och inte enbart beviljade sådana liksom även för om landskapsstyrelsen tvingats infria beviljade garantier, inte blott de beviljade garantiernas sammanlagda belopp. Vidare konstaterar utskottet att diagrammen på sid 81 och 93 borde förtydligas genom användning av stapeldiagram (jämför 1980 års berättelse, sid. 83).

Ålandsdelegationens sammansättning (1.5.) har inte angivits helt korrekt. Regeringsrådet Ragnar Meinander utsågs 29.4.1981 till ny ersättare för ordföranden i stället för lagman Sven Högström. Borgmästaren Nils Dahlman har varit ordinarie medlem av delegationen fr.o.m. år 1980, inte 1975. Bankdirektören Knut Mattsson valdes 29.1.1981 till andra ersättare för medlemmen Dahlman.

Landskapsstyrelsen återger på sid. 15 de direktiv som under berättelseåret utfärdats för utlåtanden över ansökningar om åländsk hembygdsrätt. Av direktiven framgår att polismyndigheten även skall uttala sig om sökandens kunskap i svenska språket, genom utfrågning, i intervju eller på motsvarande sätt. I förslaget till ny självstyrelselag för Åland som för närvarande behandlas i landstinget, ingår även (8 §) ett omnämnande av att insikter i svenska språket krävs för förvärv av hembygdsrätt. Mot denna bakgrund anser utskottet att det för närvarande inte finns särskilda skäl att slutbehandla landskapsstyrelsens framställning nr 42/1979-80 med förslag till

ändring av landskapslagen om åländsk hembygdsrätt, varför landskapsstyrelsen torde kunna överväga att återkalla framställningen. Till de delar framställningen avser registrering av beviljade ansökningar om hembygdsrätt finns möjlighet för landskapsstyrelsen att genom ny framställning inkomma med förslag om förnyelse av gällande bestämmelser härom.

Landstinget hemställde 1980 hos landskapsstyrelsen om åtgärder för att säkerställa tillgången på svenskspråkiga blanketter för allmänt behov. Landskapsstyrelsen har i sin tur kontaktat Svenska Finlands Folkting i ärendet. Utskottet har inhämtat att folktinget kontinuerligt bevakar frågan om svenskspråkigt blankettmaterial, såväl tillgången i handeln till allmänt blankettmaterial som myndigheternas blanketter, och att positiva resultat i ett flertal fall kunnat åstadkommas. Utskottet vill dock i sammanhanget fästa landskapsstyrelsens uppmärksamhet vid att denna fråga liksom övriga språkskyddsfrågor ägnas fortsatt bevakning. Utskottet har också erhållit information om landskapsstyrelsens olika åtgärder beträffande riksmyndigheternas skriftväxlingsspråk samt språkformen för kollektivavtal och standarder. Utskottet konstaterar att frågan om möjligheterna att på de åländska fartygen använda rikssvenska TV-kassetter ännu inte nått en tillfredsställande lösning och att problemen, som är av både upphovsrättslig och teknisk art, utreds på samnordisk nivå. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen fortsätter sina ansträngningar i ärendet.

Landstinget har tidigare hemställt om en utredning av behovet av en trafikövningsplats (en s.k. halkbana). Landskapsstyrelsen har låtit utföra en omfattande utredning i ärendet, vilken skall kompletteras med kostnadsberäkningar, utredning om huvudmannaskap och placering m.m. Frågan om lokalisering av banan vid flygfältet har varit föremål för förhandlingar med luftfartsstyrelsen och sedan ett besked därifrån nyligen erhållits kan förberedelsearbetet nu förväntas bli återupptaget. I sammanhanget noterar utskottet de diskussioner som förts angående möjligheterna att förlägga en lokalbyrå för Trafikskyddet till Åland. Förutom att en sådan byrå skulle ha stor betydelse för den allmänna trafiksäkerhetsupplysningen i landskapet kunde byrån möjligen fungera som huvudman för trafikövningsplatsen.

Under 6.1.11. ges en kort redogörelse för Ålands kulturråd. Eftersom verksamheten är ny och inte berörts i tidigare berättelser hade en

något utförligare redogörelse för bl.a. rådets sammansättning och allmänna uppgifter varit önskvärd.

Under avsnitt 6.4.1. meddelar landskapsstyrelsen att underhandlingarna om överföring av åländska handlingar från landsarkivet i Åbo har råkat i ett dödläge. Med tanke på det lokala intresset för detta material både för ämbetsbruk och för forskning, vill utskottet understryka vikten av att frågan bringas till en positiv lösning. Sedan landskapsarkivet inrättats i självstyrelsegården finns i landskapet tillgång till såväl ändamålsenliga lokaler som sakkunnig personal. Utnyttjandegraden för ifrågasvarande material vid landsarkivet torde de facto vara rätt låg i jämförelse med det behov att utnyttja materialet som finns lokalt i landskapet. I landskapet finns ett tilltagande intresse för forskning av olika slag samtidigt som en utbyggnad pågår av den akademiska kursverksamheten. Också ur denna synvinkel vore en överflyttning ändamålsenlig. Utskottet vill även framhålla betydelsen av att arbetet med att inventera i riket befintligt åländskt arkivmaterial bör fortsätta.

Landskapsstyrelsen meddelar i avsnitt 7.1.4.2. att lärlingsnämndens verksamhet legat nere under berättelseåret. Utskottet noterar dock med tillfredsställelse att en ny lärlingsnämnd sedermera tillsatts och att verksamheten reorganiserats. Ett antal läroavtal har numera ingåtts. Utskottet understryker vikten av att lärlingsverksamheten ges tillräckliga resurser och utvecklingsförutsättningar enär läroavtalsformen är en för landskapets förhållanden väl anpassad utbildningsmöjlighet. Utskottet vill i sammanhanget understryka betydelsen av ett nära samarbete mellan arbetsförmedlingen och yrkesvägledningsbyrån. Utskottet förutsätter att arbetsförmedlingsbyrån även i fortsättningen ges tillräckliga resurser för den informations- och kontaktverksamhet som inletts samt att yrkesvägledningens kontakter med åländska studerande utanför landskapet upprätthålls i vederbörlig ordning.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att verksamheten vid fiskodlingsanstalten i Guttorp utvecklats i positiv riktning. Enligt vad utskottet erfarit pågår utredningar om en möjlig utvidgning av anstalten, framförallt i fråga om laxodlingen. Med tanke på fiskerinäringens betydelse för landskapet och fördelningen av fiskekvoter mellan länderna runt Östersjön torde en fortsatt satsning på fiskodlingen ha positiva effekter för landskapet. Utskottet har även erhållit en redogörelse för försöken

att restaurera Västra och Östra Kyrksunden i Sund. Arbetet har gett vissa resultat men utskottet utgår från att verksamheten i syfte att förbättra vattenkvaliteten i området fortsätter.

Dispositionen av avsnittet 7.5.1. avviker från berättelsen i övrigt och torde kunna korrigeras i en kommande berättelse. Utskottet noterar samtidigt med tillfredsställelse den redogörelse för marknadsföringen av den åländska turismen som införts i årets berättelse.

Under avsnittet 8.2.2. ges en kort redogörelse för den subventionerade motorbåtstrafiken i skärgården. Enligt vad utskottet erfarit skall den i redogörelsen ingående förteckningen förstås så att sträckan Husö - Hästö - Finnö - Södö - Kyrkogårdsö under tiden juni-september utan att särskild ersättning utgår härför trafikeras även med en andra motorbåt. Avsnittet kunde med fördel i en kommande berättelse kompletteras med uppgifter om trafikunderlaget på de olika linjerna.

Den trafik som bedrivs med m.s. Tärnan huvudsakligen i den nordvästra skärgården synes vara av stor betydelse för framförallt lokalbefolkningen. Farkosten kan även mot ersättning anlitas för olika uppdrag i andra delar av landskapet.

Finansutskottets ovan nämnda utlåtande fogas till detta betänkande.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå att Landstinget måtte bringa detta betänkande till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 25 januari 1983.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors

ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordf. J-E. Lindfors, v.ordf. Sune Eriksson, ledamöt. Bert Häggblom och Roald Karlsson samt ersättaren Olof M. Jansson.

Till Lagutskottet

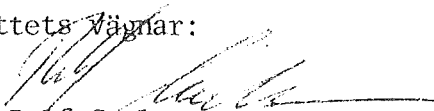
från finansutskottet.

Finansutskottet har mottagit lagutskottets brev av den 4 januari 1983. I brevet anhåller lagutskottet om utlåtande av finansutskottet om utskottet har något att anföra med anledning av landskapets bokslut, landskapsrevisoremas berättelse eller landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1981 ingående avsnitt om finansavdelningens förvaltningsområde.

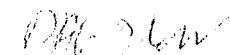
Finansutskottet som har granskat sagda bokslut och berättelser har intet att anföra angående dessa, vilket härmed meddelas lagutskottet.

Mariehamn den 13 januari 1983.

På finansutskottets vägnar:

Rolf Carlson

ordförande

Dag Boman

sekreterare.